

Zorgethicus Doret van der Sloot interviewt vrouwen over de invloed die de zorg van hun moeder op hun carrière heeft gehad. DEZE KEER:

gevangenisdirecteur
Femke van der Meulen

‘DIE DISCIPLINE, die heb ik van haar’

Op het hoogste niveau zorgen voor je naaste leerde moeder Marie-Josée van de nonnen. Deze les gaf zij op haar beurt door aan haar dochter Femke, die hem nu toepast als gevangenisdirecteur. ‘In een gezonde samenleving wordt niemand in de steek gelaten.’

TEKST Doret van der Sloot

DOCHTER
Femke van der Meulen
GEBOORTEJAAR 1970
GEBOORTEPLAATS
Eindhoven
CV Moeder van Josephine, Hein en Tom Hofstee. Oprichter PrisonWatch. Inspecteur gevangeniswezen. Gevangenisdirecteur.

MOEDER
Marie-Josée van der Meulen-Geeris
GEBOORTEJAAR 1947
GEBOORTEPLAATS
Helmond
CV Kostschool. Kleuterleidster.

‘Mimi, Marie-Josée, Maria-Josephina Mam, mammi, Marietje. Het is niet zo duidelijk hoe mijn moeder het liefst wil worden genoemd. Ze is knap, getalenteerd, sportief, lief en zorgzaam. Het is een bezige bij, dat hebben we gemeen. Ondanks haar intelligentie heeft ze niet gestudeerd. Net als haar zussen ging ze naar een kostschool in Limburg. Van de nonnen leerde ze wat later de basis van haar bestaan bleek te zijn: op het hoogste niveau zorgen voor je naasten. Als ik je vertel wat voor ontbijt mijn vader nog steeds voorgeschoteld krijgt; je gelooft je ogen niet. De keuken is haar domein, daar is zij de generaal. Als je haar territorium betreedt, doe je de dingen zoals zij ze voorschrijft, er zit niets anders op. Mijn dochter logeerde laatst

met haar in een hotel en kreeg bijna ruzie. Het bed moest en zou op ‘die ene manier’ worden opgemaakt. Ze runt huishoudelijke zaken als een vijfsterrenhotel, met een fanatisme alsof de wereldorde ervan afhangt. Dat heb ik absoluut niet van haar overgenomen. Hoewel ik het leuk vind om te koken, ben ik bepaald geen keukenprinses. Als ik mijn best doe, bak ik er heus wat van, maar het gaat mij vooral om de gezelligheid. Ik werk hard, ontferm mij over de mensen die volgens ons rechtssysteem over de grens zijn gegaan. Ik ben gevangenisdirecteur. Wil je weten hoe een samenleving werkelijk in elkaar steekt? Kijk dan naar hoe een land met zijn gevangen omgaat. In Nederland doen we dat zeker niet slecht, met voor bijna iedereen een eigen cel, wc, zorg

1 Moeder Marie-Josée aan het werk als kleuterleidster. 2 Marie-Josée als jong meisje. 3 Het gezin van der Meulen. 4 Femke. 5 Marie-Josée, Femke en Josephine en Hein. 6 Marie-Josée als kind. 7 Marie-Josée en Femke. 8 Marie-Josée met baby Femke op bezoek bij haar ouders. 9 Marie-Josée en Femke. 10 Femke tijdens haar promotie aan de Tilburg University.

1 Marie-Josée en Femke. 2 Femke. 3 Marie-Josée.
4 Moeder en vader Van der Meulen.

‘Ze runt huishoudelijke zaken ALS EEN VIJFSTERREN-HOTEL’

en, heel belangrijk, een re-integratietraject. En wat mij betreft kunnen we de tijd in detentie nog meer betekenis geven door actieve ondersteuning bij maatschappelijk herstel.’

KELDER ALS EEN SUPERMARKT

‘Mijn ouders komen uit grote, gastvrije Brabantse ondernemersfamilies. Het epicentrum van mijn moeders familie was de keuken. De hoeveelheid appeltaarten, soep, diners en feesten die werden geproduceerd, vinden hun equivalent bij wat je tegenwoordig ziet bij succesvolle cateraars. Ik kwam graag in het huis van mijn oma. Het was er ontspannen, warm, gezellig en het rook er altijd naar lekker eten. Er zat een kelder onder haar keuken, waar het assortiment van een supermarkt stond uitgesteld. Eindeloze hoeveelheden lekkernijen waar ik mijn vingers bij aflikte en waar ik met een mandje ‘boodschappen’ mocht doen. Kort nadat mijn ouders trouwden, werd de moeder van mijn vader ernstig ziek. Mijn moeder ging de scepter zwaaien over haar keuken, haar dochters studeerden. Ik heb haar weleens gevraagd of ze zelf niet verder had willen studeren of een vaste baan ambieerde. Al die talenten die ook buiten de deur tot wasdom hadden kunnen komen, dat is toch best zonde? Deze gedachte zegt waarschijn-

lijk meer over mij dan over mijn moeder, zij is tevreden met haar leven.

Mijn vader werkte bij de Belastingdienst. Aan het begin van zijn carrière kreeg hij een netvliesloslating, de kans was groot dat hij blind zou worden. Omdat hij behoedzaam moest leven, heeft hij nooit echt carrière willen maken. Bij ons thuis moet er veel minder geld zijn geweest dan bij de vorige generaties, maar wij, de kinderen, hebben daar nooit iets van gemerkt. Door dat vijfsterrenregime van mijn moeder kwamen we niets tekort. We brachten lange zomers door op onze prachtige zeilboot en zagen er altijd pico bello uit. Mijn jongere broers gruwen nog altijd als we door de familiealbums bladeren. Mijn moeder bepaalde hoe we eruitzagen, hun verzet daartegen had natuurlijk helemaal geen zin.

Eerlijk gezegd had ik daar minder last van. Ik was een onafhankelijk, blijmoedig meisje dat graag haar eigen gang ging. Met de discipline die ik van mijn moeder heb zette ik me in voor de dingen die ik zelf belangrijk vond. Zo fietste ik iedere dag langs de koepelgevangenis in Breda, ik was nieuwsgierig naar wat er achter de hoge muren gebeurde. Die fascinatie werd gevoed doordat mijn tante op jonge leeftijd om het leven is gebracht door een psychotische Duitse kennis. Deze gebeurtenis heeft diepe sporen in onze familie nagelaten en er wordt nog nauwelijks over gesproken.’

VERBINDING MET DE ANDER

‘Zelf heb ik me altijd veilig gevoeld bij de mensen om me heen. Na mijn studie geschiedenis ben ik naar India vertrokken voor een stage bij de Nederlandse ambassade. Met kerst was ik vrij. En alleen. Natuurlijk had ik ook met een collega kunnen afspreken, maar ik vroeg me af wie er met kerst nog meer alleen zijn en ging naar de gevangenis met buitenlandse gedetineerden.

‘Onder mijn moeders regime zal mijn vader, die alzheimer heeft, ZICH ZO LANG MOGELIJK EEN WAARDIG MENS VOELEN’

Daar ontmoette ik een Duits meisje. We voerden een lang, intens en wezenlijk gesprek. Bij het afscheid sprak ze de woorden die tot op de dag van vandaag mijn leidraad zijn: ‘*You make me feel human again*’.

Vanaf dat moment wist ik wat me te doen stond. Mensen die over de grens zijn gegaan een nieuwe kans bieden door de verbinding met ze aan te gaan. Alle mensen hebben mensen nodig, in een gezonde samenleving wordt niemand in de steek gelaten.’

NIET AFLATENDE ZORG

‘Mijn ouders zijn gelukkig altijd sterk met elkaar verbonden geweest. Vanaf hun eerste ontmoeting heeft mijn moeder waanzinnig goed voor mijn vader gezorgd. Nu hij alzheimerpatiënt is,

heeft haar niet aflatende zorg extra betekenis gekregen. Je verstand verliezen moet vreselijk verdrietig zijn, je wordt mentaal en emotioneel afgescheiden van je dierbaren. En hoe je het ook wendt of keert, dit proces van ontmenselijking moet mijn vader grotendeels alleen doorstaan. Ik weet zeker dat een groot deel van de waardigheid waarover hij nog steeds beschikt te danken is aan het feilloze zorgsysteem van mijn moeder. Hij eet nog iedere dag als een koning en ziet eruit als om door een ringetje te halen. Onder mijn moeders regime zal mijn vader zich zo lang mogelijk een waardig mens voelen. Dit is haar methode, dit is zijn houvast.

Natuurlijk heb ik mijn moeder weleens ter verantwoording willen roepen. ‘Waarom heb je niet meer gedaan met je talenten, je leven? Dan had je je kunnen ontfermen over een veel groter domein dan alleen je eigen man, huis en tuin.’ Maar ik weet ook dat iedereen van ons gezin is waar hij of zij is, mede doordat zij zo goed voor ons heeft gezorgd. En ik hoef maar naar mijn vader te kijken om te zien dat dat goed is.’ ●